

Alternatív lehetőség a Balaton régió turizmusában - a tapolcai gyógybarlang

A Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia alapján a minősített gyógyhelyek a hazai gyógyturizmus legfőbb helyszínei közé tartoznak, köztük dominálnak azok, amelyek gyógy- és termálvízre épülő szolgáltatásokat kínálnak. Hazánk gyógyturisztikai vonzerejéhez azonban nem csupán a vízre épülő szolgáltatások, hanem a klimatikus termékeket kínáló céletterületek is hozzájárulnak. A Balatonnál elsősorban a vízparti- és üdülőturizmus, valamint a kulturális turizmus dominál, de a kereslet alapján meghatározó szerepe van az egészségturizmusnak is. Egy kivétellel a régió gyógyhelyeinek mindegyike vízhez kapcsolódó szolgáltatásokat kínál. Tapolca nem rendelkezik gyógyvízzel, viszont a Kórház-barlang révén a desztináció egyetlen gyógybarlangját tudhatja magáénak. A kutatás célja, hogy a hazai fogyasztók körében végzett online kérdőívre, valamint strukturált interjúkra (kínálati oldalt célzó) alapozva feltárja a tapolcai gyógybarlang üzemeltetésének körülményeit és lehetőségeit.

Bevezetés

Magyarország turizmusának meghatározó terméke az egészségturizmus, ezen belül kiemelt jelentőségűek és mind fogyasztói, mind pedig kínálati oldalról különös figyelmet kapnak a gyógyvízre épülő desztinációk. Az egészségturizmus kínálata ennél azonban szerteágazóbb, hiszen hazánk rendelkezésre álló természetes gyógytényezői közé tartoznak a bizonyítottan

gyógyhatású, minősítéssel rendelkező klimatikus gyógyhelyek és gyógybarlangok. A klímára épülő egészségturisztikai desztinációk kissé háttérbe szorulnak a gyógyvízre épülőkkel szemben, azokat külön még a Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030 sem említi. A klíma- és barlangterápiát nyújtó létesítmények azonban körültekintő fejlesztés és üzemeltetés mellett a magyarországi egészségturizmus ékkövei lehetnek, mert maguk a desztinációk és a kínált szolgáltatások is attraktívak és különlegesek.

A Balaton kiemelt turisztikai fejlesztési térség egészségturisztikai kínálatának egy kicsi, ám különleges szeletét képviseli a tapolcai Kórház-barlang, amely gyógybarlang minősítéssel rendelkezik. A barlang egyedülálló kínálati elemként jelenik meg a Balaton régió egészségturizmusában: egyedülálló módon terápiás és rehabilitációs lehetőséget képes kínálni a légúti betegségek és allergiák esetén.

A tanulmány célja, hogy a hazai fogyasztók körében végzett online kérdőíves megkérdezésre (keresleti oldalra fókuszáló kvantitatív), valamint strukturált interjúkra (kínálati oldalt célzó kvalitatív) alapozva feltárja a tapolcai gyógybarlang üzemeltetésének körülményeit és lehetőségeit.

Az egészségturizmus légúti problémákra nyújtott megoldása

Az egészségügyi céllal történő utazás nem újszerű jelenség (LUNT et al. 2011). Az egészségturizmus „az állandó lakóhelytől eltérő helyre történő szervezett utazás, amelynek célja a testi és lelki jólét fenntartása, fokozása, vagy helyreállítása” (CARRERA – BRIDGES 2006 p. 449.). Az UNWTO megfogalmazása szerint az egészségturizmus a turizmus olyan típusa, amely elsődleges motivációja a fizikai, mentális és lelki egészséghez történő orvosi és wellness eszközökkel való hozzájárulás. Az egészségturizmus két fő altípusa a wellness- és a gyógyturizmus (UNWTO 2018).

Szakorvosok tapasztalatai alapján Magyarországon a légúti allergia és az asztma a leggyakoribb krónikus légúti betegségek közé sorolható. Az allergia az immunrendszer fokozott reakciója,

amelyhez az allergiát kiváltó anyaggal kapcsolatos túlérzékenység társul. A levegőben található szennyeződések elősegítik az irritációt, hiszen a levegőben lebegő pollenekre koromszemcsék tapadnak, amelyeket így együttesen lélegez be az ember. A nyálkahártyára tapadó korom társaságában érkező pollen a koromból képződő kátrány segítségével könnyebben jut át a nyálkahártyán, amely ellen a szervezet védekezni próbál, így allergiás tüneteket jelentkeznek.

A légúti allergia elsődleges tünete a szénanátha, azonban szélsőséges esetben akár asztma is kialakulhat (MCLAUGHLIN 2000; 50PLUSZ.HU; LEVEGO.HU). A hazai egészségturizmus szolgáltatásai közül többek között a minősített gyógybarlangokban nyújtott barlangterápia alkalmas az allergiás és egyes krónikus légúti betegségek tüneteinek kezelésére (BOROS et al. 2011; MTÜ 2014).

A klímaterápia legfontosabb összetevőit az adott terület klimatikus viszonyai és levegője, illetve annak páratartalma, hőmérséklete, a szél-erősség, valamint a D-vitamin jótékony hatása miatt a napsugárzás intenzitása adja (SMITH-PUCZKÓ 2009:28, PONIKOWSKA IDÉZI POHANKA et al. 2012).

A klímaterápia különleges típusa a barlangterápia. A barlangok gyógyító hatása több tényező együttes és optimális arányban való jelenlétének köszönhető:

A barlangok mikrolímájának levegője különösen tiszta. A barlangi levegő ezenfelül allergénmentes, valamint nem tartalmaz gázokat és a légutak irritációjáért felelős kormot sem.

A barlangok légköre nagy relatív páratartalommal rendelkezik, amely megköti a porszemeket és egyéb mikroorganizmusokat, oldja a légúti hurutot és elősegíti a váladék kiürülését.

A barlangok levegője nagy mész-, és kalciumtartalommal rendelkezik, amely gyulladáscsökkentő hatású.

A barlangok magas negatív iontartalma javítja a közérzetet.

A barlangok védelmet nyújtanak a frontbetörések okozta elektromos térerősség változásaitól (CSERMELY 1999).

A barlangterápia főként tüdőasztmás és egyéb légúti megbetegedések esetén ajánlott. A kezelést jellemzően napi 4-5 órás barlangi tartózkodással,

több héten át, kúraszerűen szükséges végezni. (CSERMELY 1999).

Tapolca és a tapolcai Kórház-barlang

Budapest Főváros Kormányhivatalának gyógyhelyekről szóló nyilvántartása alapján hazánk jelenleg négy minősített klimatikus gyógyhellyel (Miskolc-Lillafüred, Sopron-Balf, Gyöngyös-Kékestető, Sárvár-Arborétum), és öt minősített gyógybarlanggal (Abaliget-, Béke-, Tapolcai Kórház-, Szemlő- hegyi- és Szent István- barlang) rendelkezik (SZÉKELY 2003; Budapest Főváros Kormányhivatala).

A tapolcai Kórház-barlang és tágabb környezete – a Deák Jenő Kórház alatt húzódó barlangrendszer részeként – 2014 óta gyógyhely minősítéssel is rendelkezik. A barlangot közel négy évtizede, 1981-ben az Országos Gyógyhelyi-és Gyógyfürdőügyi Igazgatóság (OGYFI) nyilvánította gyógybarlanggá. A tapolcai gyógybarlang különösen előnyös helyzetben van, hiszen a klímaterápia alkalmazását több intézmény koordinálja: közvetlenül a barlang felett egy kórház működik, annak szomszédságában pedig egy gyógyszálloda helyezkedik el (TAPOLCAKORHAZ.HU; HUNGUESTHOTELS.HU; LIKEBAKATON.HU).

Tapolca város rendkívül nyugodt és gyönyörű természeti környezetben helyezkedik el. Közúti elérhetősége hazai viszonylatban közepesnek mondható, hiszen közvetlen autópálya kapcsolata nincsen: a 77-es úton, valamint a Sopront a Balatonnal összekötő 84. sz. főúton kapcsolódik a térséghez. A Tapolcán megvalósuló turizmus további fejlesztésére kivételes lehetőségeket kínál a kiváló minőségű, változatos és egyedi természeti környezet, a Balaton, a Tapolcai-medence vulkáni tanúhegyei és a Káli medence közelsége, valamint az egyedülálló, gyógyászati célokra is felhasználható barlangrendszer. E tekintetben nagy jelentősége van a Balaton turisztikai desztinációnak amelyhez Tapolca is tartozik.

Ipari eredetű szennyező források a települést nem terhelik, a tiszta levegő és a kedvező klíma a gyógyhellyé nyilvánított Tapolca turisztikai fejlesztéseit segíti. A Tapolca Gyógyhelyfejlesztési Stratégiája (2016) dokumentum által meghatározott prioritásokra és lehetőségekre (turisztikai attrakció- és szolgáltatásfejlesztés; gyógyhely

környezetének rendezése; közlekedésfejlesztés, mobilitás; online idegenvezetői rendszer) alapozva érdemes fejleszteni az egészségturizmust (PESTTERV 2020; BUDAI ÉS TÁRSA KFT.).

A kutatás módszertana

A tanulmány alapjául szolgáló kutatás kvantitatív és kvalitatív módszerekre egyaránt támaszkodott. A kvantitatív módszerek közül online kérdőívek segítségével fogyasztók és potenciális fogyasztók (a kérdőív egy pontján feltételezzük a keresleti szándékot is) körében vizsgáltuk a gyógybarlangokkal és klimatikus gyógyhelyekkel kapcsolatos ismereteket, elvárásokat és a gyógybarlangok, gyógyhelyek ismertségét. A kérdőíves felmérés 2019 végén és 2020 elején egészséggel, turizmussal, utazással kapcsolatos közösségi oldalakon szerveződött csoportokban megosztott, a Limesurvey kérdőívszerkesztő szoftver segítségével készített kérdőívekkel zajlott. A hazai fogyasztók és potenciális fogyasztók számára elérhető online kérdőívre összesen 1112 teljes kitöltés érkezett, a válaszadók ismeretlen valószínűséggel kerültek a mintába, így az nem reprezentatív.

A kvalitatív módszereket illetően négy strukturált interjú készült a témában jártas szakértőkkel: dr. Lengyel László pulmonológussal, Németh Ákossal, az Országos Meteorológiai Szolgálat klimatológusával, Szántó Zsuzsával, a Hunguest Hotel Palota értékesítési vezetőjével és a Hotel Ózon Mátraháza egy, a szálloda igazgatója által megbízott munkatársával.

Eredmények

A keresleti oldal vizsgálata

A kérdőívet kitöltő 1112 fogyasztó túlnyomó többsége nő (91%). A kérdőívet kitöltők nemi megoszlásának ilyen jellegű egyhangúsága az egészséghez, egészségturizmushoz kapcsolódó felmérések esetén nem meglepő, mert a hölgyek jellemzően erősebb érdeklődést mutatnak az egészséghez kapcsolódó témakörök iránt. A válaszadók életkori megoszlását tekintve a legnépesebb csoport a 41-55 éves korosztály volt (45%) (1. ábra). A kitöltők lakóhelyére vonatkozóan nem történt adatgyűjtés.

Foglalkozás tekintetében a kitöltők 50%-a alkalmazott, 26%-a nyugdíjas, 7%-a közép, vagy felsővezető, további 7%-a pedig vállalkozó. A fennmaradó 10%-on az inaktívak (pl.: GYES, GYED, stb.), a tanulók és a szellemi szabadfoglalkozásúak osztoznak.

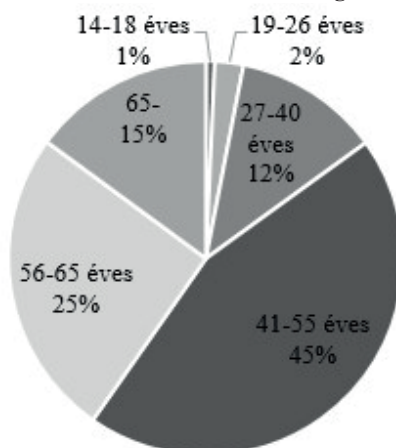
A felmérésben részt vevő fogyasztók, illetve potenciális fogyasztók kétharmada (74%) nem szenved semmilyen légúti betegségben, illetve allergiában. Ennek ellenére a megkérdezettek 86%-a hallott már a klímaterápiáról, vagy a barlangterápiáról (a kérdőív kérdései ilyen tekintetben egyben kezelték a klíma-, illetve barlangterápiát). Ezeknek a válaszadóknak a többsége (44%) a média által értesült ezekről a lehetőségekről, azonban sokan vannak olyanok is (39%) akik olvastak, vagy tanultak ezekről korábban (2. ábra).

A kérdőívet kitöltők válaszaik alapján hazánk legismertebb gyógybarlangja a Lillafüreden található Szent István barlang, amelyet szorosan követ a tapolcai gyógybarlang. A Dunántúl tekintetében elmondható, hogy a gyógybarlangok és klimatikus gyógyhelyek közül a tapolcai Kórházbarlang a legismertebb a válaszadók körében. A barlangot ismerő fogyasztók többsége (26%) járt már itt, további 18, illetve 17% pedig a médiából hallott róla, illetve korábbi tanulmányai során szerzett ismereteket. Amennyiben a minősített hazai klimatikus gyógyhelyeket is bevonjuk az összehasonlításba, a tapolcai gyógybarlang ismertség szempontjából országos szinten a harmadik, a Dunántúlt tekintve pedig továbbra is az első helyen áll.

Annak ellenére, hogy a válaszadók többsége nem szenved semmilyen légúti betegségben, 92%-uk érdeklődik a klimatikus gyógyhelyek, illetve gyógybarlangok iránt. A kérdőívet kitöltő fogyasztók több mint fele (55%) mindkét típusú attrakció iránt érdeklődik, további 16%-ukat inkább a gyógybarlangok, 22%-ukat pedig inkább a klimatikus gyógyhelyek érdeklik.

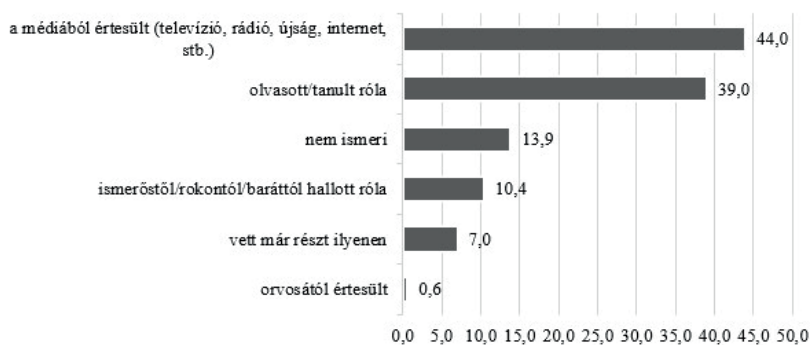
A válaszadók egészségi állapotából is adódik, hogy többségük egy gyógybarlanghoz vagy klimatikus gyógyhelyre történő utazásra elsősorban wellness, illetve kikapcsolódási lehetőségként tekint, így ez ad(hat)ja az utazás fő motivációját is (3. ábra).

1. ábra: A válaszadók életkor szerinti megoszlása (%)

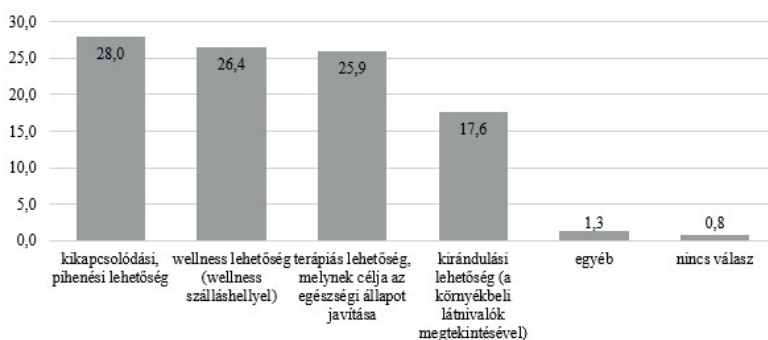
Forrás: saját szerkesztés, N=1112

2. ábra: A válaszadók klíma- és barlangterápiával kapcsolatos ismereteinek forrása (%)

Forrás: saját szerkesztés, N=1112, erre a kérdésre a kérdőívben több válasz is adható volt

3. ábra: A válaszadók klímaterápiát kínáló desztinációkba történő utazásainak és potenciális

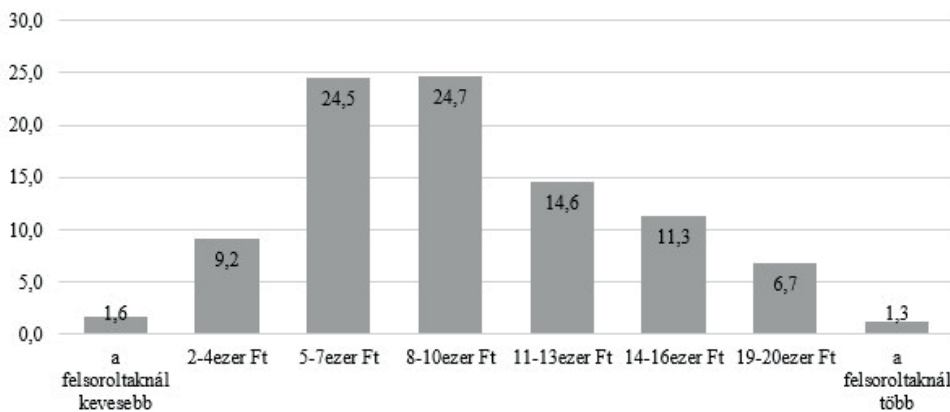
Forrás: saját szerkesztés, N=1112

A gyógybarlang vagy gyógyhely meglátogatása során potenciálisan igénybe vett szolgáltatások közül a válaszadók véleménye szerint a legfontosabb az attrakció közvetlen közelében elhelyezkedő szálláshely, amelyet a fürdőzési lehetőség és a személyre szabott terápia, szolgáltatások követnek. A szálláshely-szolgáltatással kapcsolatban elmondható, hogy a válaszadók legnagyobb hányada (36%) a közepes minőségű (2-3 csillag) szállodákat preferálja, amelyeket a magas kategóriás szálláshelyek (4-5 csillag) követnek (21%). A kimondottan barlang-, illetve klímaterápiára szakosodott szálláshelyeket a válaszadók 20%-a, az apartmanokat és magán-szálláshelyeket a kitöltők 12%-a, a panziókat és vendégházakat pedig 11% részesíti előnyben. A

rokonoknál, ismerősöknél és barátoknál történő elszállásolás alacsony számú jelölést kapott.

A kérdőívet kitöltők több mint fele (55%) leginkább hétvégéket, hosszú hétvégéket (2-5 nap) töltene el a gyógybarlangok, illetve klimatikus gyógyhelyek közelében, míg további 30%-uk akár 6-8 napig is maradna. Az említetteknél rövidebb, illetve hosszabb időtartamok csupán alacsony arányban jelentek meg a válaszok között. A tartózkodás elfogadhatónak vélt fejenkénti napi költsége vegyes képet mutat. Általánosságban megfigyelhető, hogy a megkérdezettek fele (49%) 5-10 ezer forint közötti napi költséget tart elfogadhatónak, míg további 40%-uk akár ennél többet is fizetne naponta (4. ábra).

4. ábra: A fogyasztók által elfogadhatónak vélt napi költség fejenként (szállással együtt) (%)

Forrás: saját szerkesztés, N=1112

A megkérdezett fogyasztók közel fele (48%) kifejezetten mobilis, hiszen akár több, mint 150 kilométert is hajlandó utazni, ha egy gyógybarlanggal, vagy más típusú klimatikus gyógyhellyel rendelkező desztináció jó minőségű szolgáltatásokat nyújt. A válaszadók további 30%-a 101-150 kilométert, 18%-a 51-100 kilométert, további 4%-a pedig még ennyire sem volna hajlandó eltávolodni az otthonától. A keresztábra elemzés (Cramer- mutató) alapján megállapítható, hogy a válaszadók utazási hajlandósága, valamint neme, életkora és foglalkozása között van kapcsolat, azonban az nem szignifikáns.

A megkérdezett szakemberek véleménye és tapasztalatai

A strukturált interjúk során megkérdezett szakemberek egyetértettek abban, hogy a gyógyhelyek fontosak a hazai egészségturizmus és egészségügy szempontjából, a hangsúly pedig inkább a gyógyvizes szolgáltatásokat kínáló desztinációkon van. A fogyasztói döntések szempontjából a gyógybarlangok és a klimatikus gyógyhelyek nem meghatározók a gyógyvízzel szemben. Ennek oka részben az, hogy hazánkban kevés gyógybarlang és még annál is kevesebb klimatikus gyógyhely található, másrészt fontos

megemlíteni azt is, hogy a klímaterápiás lehetőségek marketingje az elmúlt évtizedekben kevésbé volt jellemző. A hazai gyógybarlangokhoz és klimatikus gyógyhelyekhez sok esetben nem kapcsolódik közvetlenül gyógyszálloda, vagy más, az adott gyógytényezőt hasznosító létesítmény.

A klimatikus gyógyhelyekkel és gyógybarlangokkal kapcsolatos sikertényezők kapcsán részben egybecsengő, részben egymást kiegészítő válaszok érkeztek. A megkérdezettek véleménye alapján egyértelműen látszik, hogy az adott természetes gyógytényező (gyógybarlang, gyógyhatású klíma) önmagában nem elegendő. A vendégek/ fogyasztók számára nagyon fontos, hogy milyen minőségű és jellegű az igénybe vett szolgáltatások köre. A kórházi jellegű elhelyezés és a hozzá társuló minőségi színvonal kevés, az igazi sikerhez komfortos, szállodai, vagy szálloda jellegű elhelyezés szükséges.

A vendég értékítéletét és közérzetét nem csupán a gyógyászati szolgáltatások, hanem a kiegészítő szolgáltatások is befolyásolják. Különösen fontos az egészségturizmust kiegészítő kínálat, mint például a túra- és kerékpáros útvonalak, kalandparkok, kulturális attrakciók. Egy gyógybarlang kapcsán a sikertényezők között kell említeni olyan egyszerűnek tűnő dolgokat is, mint például a barlangba vezető lépcsőfokok száma, vagy akár a vendégek számára is használható felvonó.

Az egyik megkérdezett szakértő hangsúlyos véleménye alapján a klímára épülő egészségturisztikai szolgáltatást nyújtó hazai desztinációk közül jó példának tekinthető Sárvár, amely két, egymástól eltérő típusú gyógyhellyel is rendelkezik. A szakemberek kiemelték Tapolcát is, ahol a Kórház-barlang köré épülő egyéb szolgáltatások az országban egyedülálló kínálatot alkotnak.

Összegzés

Az online kérdőívekre többnyire egészséges emberektől érkezett válaszok, illetve a strukturált interjúk eredményei alapján jól látható, hogy gyógyhely minőségében Tapolca kiemelten vonzó helyzetben van. A kutatás során a fogyasztók és potenciális fogyasztók véleménye alapján elmondható, hogy a hazai gyógybarlangok közül a tapolcai Kórház-barlang a második legismertebb, míg a klimatikus gyógyhelyek bevonásával ké-

szült összevetés esetén a harmadik helyet foglalja el. Ha csupán a Dunántúl gyógybarlangjait és klimatikus gyógyhelyeit vizsgáljuk, a tapolcai gyógybarlang első helyen áll.

A kérdőívek alapján látható, hogy a potenciális fogyasztók elvárásai, valamint a különböző szakirodalmak egészségturizmus kapcsán említett kritériumai (a gyógybarlang/ gyógyhely közelében található szálláshely, fürdőzési lehetőség, a személyre szabott terápia lehetősége, testi-lelki felüdülés, fizikai és mentális egészség helyreállítása, stb.) Tapolcán rendelkezésre állnak. Az ország gyógybarlangjai között egyedülálló módon a tapolcai Kórház-barlang közvetlen összeköttetésben áll egy kórházzal (Deák Jenő Kórház) és egy jó minőségű gyógyszállodával (Hunguest Hotel Pelion). Mindemellett a kórház és a szálloda is rendelkezik termálvízzel, tehát akár terápiás célú fürdőzési lehetőség is biztosított.

Alapul véve a fogyasztók kérdőívben megjelölt utazási hajlandóságát (a válaszadók 78%-a akár 150, vagy annál több kilométert is hajlandó utazni az elvárásainak megfelelő gyógybarlanggal, vagy klimatikus gyógyhellyel rendelkező desztináció meglátogatása érdekében), a dunántúli megyeszékhelyek közül a város Győrből, Veszprémből, Székesfehérvárról, Kaposvárról, Zalaegerszegről, Nagykanizsáról és Szombathelyről is a még elfogadott távolságon belül helyezkedik el. A tapolcai gyógybarlang Budapesttől mért távolsága 160 kilométer. Ha azt feltételezzük, hogy a válaszadók 30%-a által jelölt 101-150 kilométeres állandó lakóhelytől mért távolságba szűkösen belefér a 160 kilométer, akkor a Tapolcai Kórházbarlang még Budapesti lakóhely esetén is belefér a tűrészhatárba.

Különösen fontos kihangsúlyozni, hogy egy gyógyhely akkor tekinthető vonzóknak és különlegesnek, ha a magas szakmai színvonalú gyógyászati kezeléseken túl olyan kikapcsolódási és pihenési lehetőséget képes biztosítani a látogatók számára, amellyel hozzá tud járulni a kezelések gyógyító hatásához. Lényeges egy olyan térségi milliő kialakítása, amelyek segítségével a vendég minden figyelmét a gyógyulásra képes összpontosítani.

**STRACK FLÓRIÁN,
LŐRINCZ KATALIN**

A szerzők és elérhetőségük

Strack Flórián, PhD hallgató, Pannon Egyetem Gazdaságtudományi Kar

Turizmus Intézeti Tanszék strack.florian@gtk.uni-pannon.hu

Lőrincz Katalin, egyetemi docens, Pannon Egyetem Gazdaságtudományi Kar

Turizmus Intézeti Tanszék lorincz.katalin@gtk.uni-pannon.hu

Köszönetnyilvánítás:

„AZ INNOVÁCIÓS ÉS TECHNOLOGIAI MINISZTERIUM ÚNKP-19-3 KÓDSZÁMÚ ÚJ NEMZETI KIVÁLÓSÁG PROGRAMJÁNAK SZAKMAI TÁMOGATÁSÁVAL KÉSZÜLT.”

Irodalomjegyzék

BOROS Szilvia – PRINTZ-MARKÓ Erzsébet – PRISZINGER Krisztina: Egészségturizmus (in: Turisztikai terméktervezés és fejlesztés; vezető szerző: Michalkó, G.) Pécsi Tudományegyetem, Pécs, 2011

BUDAI ÉS TÁRSA KFT.: Tapolca Gyógyhelyfejlesztési Stratégia 2016-2025, 2016 (letöltve: 2020. május 19.)

CARRERA Percivil M. – BRIDGES John. F.: Globalization and healthcare: understanding health and medical tourism. Expert Review of Pharmacoeconomics & Outcomes Research, (2006) 6(4), pp. 447-454 (DOI: 10.1586/14737167.6.4.447)

CSERMELY Miklós: Fiziotherápia. Medicina Könyvkiadó Rt, Budapest, 1999

LUNT Neil – SMITH Richard – EXWORTHY Mark – GREEN Stephen T. – HORSFALL Daniel – MANNION Russel: Medical Tourism: Treatments, Markets and Health System Implications: A scoping review. Directorate for Employment, Labour and Social Affairs of OECD, 2011

MCLAUGHLIN Conor: Asztma, allergiák. Hamlyn, Londod (Fordította: Klukon Beatrix, Pannonica Kiadó, 2002), 2000

MTÜ: Gyógyturizmus: Szakmai segédlet turisztikai partnereinknek. Magyar Turisztikai Ügynökség (https://www.kormany.hu/download/8/19/31000/mtu_kiadvany_EPUB_297x210mm%20-%20preview.pdf), 2014

PESTTERV: Tapolca településrendezési eszközeinek felülvizsgálata. Településfejlesztési koncepció, 2020 (letöltve: 2020. május 19.)

POHANKA Vladimír – POHANKA Marek – FLEISCHER Peter – BIČÁROVÁ Svetlana: The role of the climate in complex treatment of respiratory disease. Zdrowie Publiczne i Zarządzanie, 2012

SMITH Melanie – PUCZKÓ László: Health and wellness tourism. Butterworth–Heinemann, Burlington, 2009

SZÉKELY Kinga: Magyarország fokozottan védett barlangjai. Mezőgazda kiadó, Budapest, 2003

UNWTO: Exploring Health Tourism: Executive Summary. World Tourism Organization (UNWTO) and European Travel Commission (ETC), 2018 (<https://www.eunwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284420308>)

BUDAPEST FŐVÁROS KORMÁNYHIVATALA: <http://www.kormanyhivatal.hu/hu/budapest/jarasok/nepegeszsegugy> (letöltve: 2020. 06. 12.)

50PLUSZ.HU: http://www.50plusz.hu/services/betegseglexikon/view/Leguti_allergia?id=42 (letöltve: 2013. 12. 08.)

TAPOLCAKORHAZ.HU: <https://www.tapolcakorhaz.hu/index.php/barlangterapia> (letöltve: 2020. 05.)

LIKEBALATON.HU: <https://likebalaton.hu/telepules/tapolca/szabadido-es-lativalo/korhaz-barlang-31493/> (letöltve: 2020. 05. 06.)

HUNGUESTHOTELS.HU: https://www.hunguesthotels.hu/hu/tapolca/gyogybarlang_terapia/ (letöltve: 2020. 05. 07.)

LEVEGO.HU: Vesszen a parlagfü-még inkább a főbűnös: a levegőszennyezés. http://levego.hu/kapcsolodo_anyagok/vesszen_a_parlagfu_meg_inkabb_a_fobunos_a_levegoszennyezes (letöltve: 2020.02. 29.)

Abstract

According to the National Tourism Development Strategy, the qualified health resorts are among the main sites of Hungarian medical tourism, including those that offer services based on thermal water. However, not only water-based services contribute to the attractiveness of the Hungarian medical tourism, but other destina-

tions offering climatic products. At Lake Balaton, waterfront and holiday tourism, as well as cultural tourism dominate, but based on demand health tourism also plays a decisive role. With one exception, all health resorts within the region offer water-related services. The settlement of Tapolca does not have medicinal water, but thanks to the Kórház Cave it owns the only one medical cave

in the destination. The aim of the research is to explore the conditions and possibilities of the operation of Tapolca's medicinal cave based on an online questionnaire among Hungarian consumers and structured interviews (focusing on the supply side).

Keywords: Tapolca, medicinal cave, Lake Balaton, health tourism, climate therapy

